

Természetvédelmi eszköztár

A biológiai sokféleség csökkenése elleni
fellépés, természetvédelem és az EU
természetvédelmi stratégiája

Contents

A természet számít, mert...	3
A természet olyan veszteségeket szenved, mint még korábban soha...	4
A biológiai sokféleség csökkenése már érezteti a hatását	5
Ha minden így megy tovább, ezek a hatások csak rosszabbodni fognak	6
De tényleg számít?	7
Miért csökken a biológiai sokféleség?	8
Mesélj többet az éghajlatváltozáshoz fűződő kapcsolatáról!	9
Tudnak erről az emberek?	10
Hogyan állíthatjuk meg ezt a csökkenést?	11
Vannak követésre méltó, jó példák?	12
Mit tesz Európa a probléma megoldása érdekében?	13
Mit tehetek én személyesen?	14

A természet számít, mert...

- ✘ A földi élet a biológiai sokféleség (biodiverzitás) támasztékára épül
- ✘ A biodiverzitás elvesztése azt jelenti, hogy elveszítjük azokat a létfontosságú szolgáltatásokat, amelyekről a társadalom függ
- ✘ Az ökoszisztémák és a talaj a szén-dioxid elnyelésével segítenek korlátozni a klímaváltozás hatásait

A biodiverzitás a földi élet sokfélesége. Ez az élőlényekből álló hálózat képezi az élet szövetét azzal, hogy megszűri a vizet, amit megiszunk, beporozza a növényeinket, megtisztítja a levegőt, amit belélegzünk, szabályozza az éghajlatot, fenntartja a talaj termékenységét, ellát minket gyógyszerekkel, valamint az ipar számára számos alapvető építőelemet biztosít.

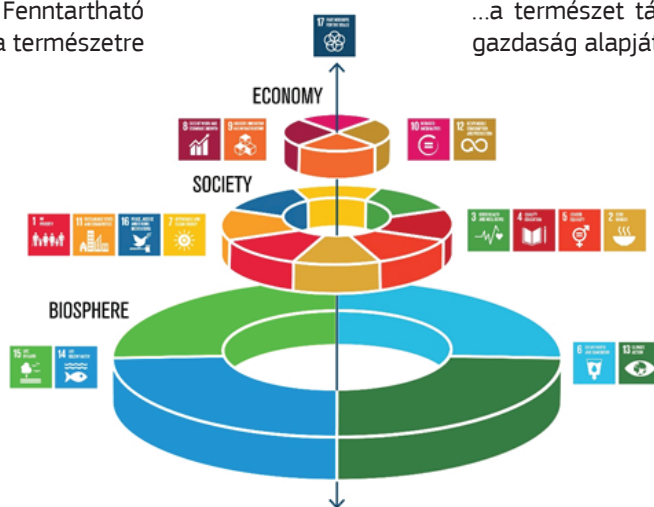
Az ökoszisztémák kulcsfontosságú szolgáltatásokat nyújtanak, melyek támogatják létfenntartó rendszerünket. Ha elpusztítjuk a biológiai sokféleséget, megsemmisítjük ezt a rendszert, vagyis elfűrészeljük magunk alatt azt az ágat, amelyiken ülünk. A sérült ökoszisztémák törékenyebbek, és korlátozott mértékben tudnak megbirkózni a szélsőséges eseményekkel és az új betegségekkel. A kiegyensúlyozott ökoszisztémák viszont védelmet nyújtanak az előre nem látható katasztrófákkal szemben, és ha fenntartható módon használjuk őket, számos megoldást kínálnak az egyre sürgetőbb kihívásokra.

Számos okból kifolyólag is szükségünk van az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre. Az ökoszisztémák a bennük rejlő értéken és az általuk nyújtott nem anyagi jellegű dolgokon túl, mint a spirituális gazdagodás és az esztétikai érték, valamennyi gazdaság és társadalom alapját képezik. Ők adják azt a kritikus infrastruktúrát, amely jólétünk és létünk alapjául szolgál.

A biológiai sokféleség csökkenése veszélyes. Ez a csökkenés...

- ✘ **éghajlati** kérdés, mivel az ökoszisztémák és a talaj pusztítása és károsítása felgyorsítja a globális felmelegedést
- ✘ **üzleti** kérdés, mivel a természeti tőke alapvető forrásokat jelent az ipar számára
- ✘ **biztonsági** kérdés, mivel a természeti erőforrások elvesztése, különösen a fejlődő országokban, konfliktusokhoz vezethet
- ✘ **élelmiszer-biztonsági** kérdés, mivel a beporzók és a talajban élő organizmusok létfontosságú szerepet játszanak élelmiszerrendszerünkben
- ✘ **egészségügyi** kérdés, mivel a természet javítja a levegő, a víz és a talaj minőségét, csökkenti a környezet szennyezettségét és hűti városainkat
- ✘ **etikai** kérdés, mivel a biológiai sokféleség csökkenése leginkább a legszegényebbeket sújtja, súlyosbítva a társadalmi egyenlőtlenségeket
- ✘ **nemzedéki** kérdés, mert utódjainkat megfosztjuk a teljes élet alapjaitól
- ✘ **erkölcsi** kérdés, mert nem szabad elpusztítanunk az élő bolygót, és

az ENSZ által meghatározott Fenntartható Fejlődési Célok mindegyike a természetre épül:

...a természet támogatja a társadalmat és a gazdaság alapját képezi.

A természet olyan veszteségeket szenved, mint még korábban soha...

- ✘ Az emberi cselekedetek egy hatodik tömeges kipusztulást eredményeztek a bolygón; 1 millió fajt fenyeget a kipusztulás veszélye
- ✘ 1970 és 2014 között a vadon élő állatok populációja 60%-kal esett vissza
- ✘ A föld feletti és alatti biodiverzitás példátlan sebességgel csökken a világ minden területén
- ✘ Ez a veszteség szorosan kapcsolódik az éghajlatváltozáshoz és egy általános ökológiai válság részét képezi.

A kipusztulás mértéke most körülbelül 100-1000-szer nagyobb a világ minden táján, mint az ember megjelenése előtti időkben. Ez a legnagyobb kipusztulási arány a dinoszauruszok eltűnése óta. Az elmúlt évtizedben a figyelemmel kísért szárazföldi állat- és növényfajok mintegy 42%-ának egyedszáma csökkent.

A trópusi erdők pusztítása igen gyors ütemben zajlik, méretük évente egy görögországnyi területtel csökken. A bolygó ezen erdőiben a legmagasabb szintű a biológiai sokféleség. A Föld iparosodás előtti korszakban már meglévő erdős területeinek mindössze 68%-át fedi ma is erdő.

Ha a globális hőmérséklet 2 °C-kal emelkedik, **eltűnnek a trópusi korallzátonyok**, ami tönkreteszi mintegy fél milliárd ember megélhetését.

A talaj meglepően gazdag élővilágnak ad otthont: a Földön élő összes faj 25–30%-a életének egy részét vagy teljes életét a talajban tölti. **A talaj biológiai sokféleségére** az emberi tevékenység jelentős hatással van. A föld és a termőtalaj pusztulása az EU-ban és azon kívül egyre nagyobb mértékben csökkenti a biológiai sokféleséget és az ökoszisztéma szolgáltatásait, mint amilyen a tiszta víz és a tápanyagban gazdag élelmiszer biztosítása, a szén-dioxid megkötése vagy az erózió elleni védelem.

A rovarállomány csökkenése különösen drámai. A rovarok fontosak, hiszen táplálékként szolgálnak olyan nagyobb állatok, mint pl. a madarak, a denevérek, a hüllők, a kétéltűek és a halak számára. Ha ez az élelemforrás eltűnik, ezek az állatok éhen halnak. De a rovarok feladatai közé tartozik pl. a beporzás, a kártevők féken tartása és a tápanyagok újrahasznosítása is.

Egy 2018-as tanulmány szerint a Puerto Ricó-i esőerdők biomasszája, a talajon táplálkozó, valamint a lombkorona szintjén élő [ízeltlábúak](#) tekintetében 98% és 78% közötti arányban csökkent az 1980-as évek óta, ami évente körülbelül 2,5%-ot jelent. Ennek közvetlen folyományaként a madarak, a békák és a gyíkok esetében is hasonló csökkenés tapasztalható ugyanazon a területen.

Egy 2019-ben készült dokumentum szerint, amely a rovarok számának csökkenéséről szóló 73 történelmi jelentést tekint át, a csökkenés jelenlegi mértéke oda vezethet, hogy a világ rovarfajainak 40%-a eltűnik a következő néhány évtizedben.

A tengerek is szenvednek, és ma a világ óceánnal borított területein már több mint 400 halott övezet van, elsősorban az óceánokba ömlő műtrágyafelesleg miatt.

A nyugat-, közép- és kelet-európai vizes élőhelyek mérete felére zsugorodott 1970 óta, míg a halak 71%-a és a kétéltűek 60%-a tűnt el az elmúlt évtizedben. Nyugat- és Közép-Európában, valamint Kelet-Európa nyugati részein az édesvízi halak legalább 37%-át és a kétéltűek körülbelül 23%-át fenyegeti a kipusztulás.

Linkek:

<https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

A fák európai vörös listája:

<https://www.iucn.org/news/species/201909/over-half-europes-endemic-trees-face-extinction>

Az ízeltlábúakról szóló német tanulmány ([Hallmann et al., 2017](#)).

A Puerto Ricó-i tanulmány ([Lister and Garcia, 2018](#))

Az Egyesült Királyságban készült tanulmány:

https://www.somersetwildlife.org/sites/default/files/2019-11/FULL%20AFI%20REPORT%20WEB1_1.pdf

2019-es tanulmány: https://www.insect-respect.org/fileadmin/images/insect-respect.org/Rueckgang_der_Insekten/2019_Sanchez-Bayo_Wyckhuys_Worldwide_decline_of_the_entomofauna_A_review_of_its_drivers.pdf

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320718313636>

A biológiai sokféleség csökkenése már érezteti a hatását

- ✘ A biológiai sokféleség csökkenése miatt a természettől kapott számos szolgáltatásban visszaesés tapasztalható
- ✘ Idetartozik az élőhelyek fenntartása, a beporzás, az édesvíz mennyiségének és minőségének szabályozása, a talajképződés, az áradások szabályozása és a szén megkötése

A WWF szerint **a világ 1970 óta elveszítette a vadon élő gerinces állatok populációjának 60%-át**. Ez azt jelenti, hogy a madarak, az emlősök, a hüllők, a kétéltűek és a halak több mint fele mindössze 50 év alatt eltűnt.

Ennek a veszteségnek a nagy része Európán kívüli területeket érint, ezért gyakran nem is dokumentálják őket. A mangroveerdők 30-50%-a halt ki vagy lett kiirtva az elmúlt 50 évben, a korallzátonyoknak pedig közel 50%-a pusztult el. De Európát is jelentős veszteségek érték. Egy 2017-es német tanulmányból kiderül, hogy 1990 óta a védett területeken élő repülő rovarok **biomasszája** 76%-kal, évente csaknem 3%-kal csökkent.

Ha nem térünk le erről az útról, mindez az egész emberiségre kihatással lesz. Mélyreható átalakulással járó változásra van szükségünk, hogy megállítsuk a biológiai sokféleség hanyatlását a föld felett és alatt egyaránt, és hogy felhagyjunk a természet pusztításával. Ma a leginkább érintettek a fejlődő országok vidéki közösségei, melyek napi szükségletei közvetlenül a természettől függenek, ám a közvetett hatások ettől sokkal távolabbra terjednek.

Nem csak a vadvilág elvesztéséről van szó. Ha elveszítjük a biodiverzitást, elveszítjük az ökoszisztéma-szolgáltatásokat is – tehát mindazt, amit a természet ingyen végez. A világ szegényeinek egynegyede és az extrém szegénységben élők több mint 90%-a megélhetését tekintve bizonyos részben az erdőktől függ – ugyanakkor a trópusi erdők a biodiverzitás csökkenésének az egyik legkritikusabb pontját jelentik.

A fejlett világban, miközben a mezőgazdasági növénytermesztés általános értéke 1970 óta megháromszorozódott, a természet egyéb hozzájárulásai, mint például a talaj szerveszén-tartalma és a beporzók sokfélesége, visszaestek, jelezve, hogy a termelékenység e rövid távú növekedése nem fenntartható.

A talajromlás a globális földfelszín már közel egynegyedének termőképességét csökkentette. Az európai vad beporzók száma és sokfélesége drámai módon csökken, sok közülük pedig a kipusztulás szélén áll. A fák európai vörös listája szerint az Európában őshonos fák több mint felét kipusztulás fenyegeti.

Lásd: <https://www.iucn.org/tags/work-area/red-list>

https://wwf.panda.org/knowledge_hub/all_publications/living_planet_report_2018/

Ha minden így megy tovább, ezek a hatások csak rosszabbodni fognak

- ✘ A biológiai sokféleség csökkenése „kihalási kaszkádokat” eredményez, vagyis az egyik faj hanyatlása egy másik faj hanyatlásához vezet, amely további fajok hanyatlását okozza...
- ✘ A földhasználat és az éghajlatváltozás jövőbeni forgatókönyvei szerint akár 5 milliárd embert is érinthet a növekvő vízszennyezettség és a táplálékul szolgáló növények elégtelen beporzása
- ✘ Ha az ökoszisztémákat károsítjuk, inkább kiszivattyúzzák a szénét, ahelyett, hogy eltárolnák. Ezek a „visszacsatolási ciklusok” felgyorsítják az éghajlatváltozás folyamatát

A biológiai sokféleség csökkenése lehetetlenné teszi az ENSZ által kitűzött fenntartható fejlődési célok elérését. A természetben és az embereknek nyújtott szolgáltatásaiban megfigyelhető negatív tendenciák már most aláássák az ENSZ szegénységgel, éhséggel, egészséggel, vízzel, városokkal, éghajlattal, óceánokkal és talajromlással kapcsolatos 44 célkitűzésnek a felét.

Mind az éghajlatváltozással, mind a biodiverzitás csökkenésével kapcsolatban a fordulópontok okozzák a legnagyobb aggodalmat. Ezeket a kritikus küszöbértékeket soha nem lenne szabad elérni, mivel egy fordulópont átlépése hirtelen történő, nagy változásokhoz vezethet, amelyek a rendszert eltolják egy másik állapotba. Ezeket az eltolódásokat nehéz vagy lehetetlen visszafordítani, és drasztikus negatív hatásokkal járhatnak. Egy ilyen negatív példa a múltból az új-fundlandi tőkehalhalászat összeomlása az 1990-es években, amikor a tőkehal-biomassza hirtelen a korábbi mennyiség 1%-ára csökkent a tartós túlhalászás miatt. Az állatállomány erejének visszanyerésére legalább 2030-ig várni kell.

Számos, a környezetet érintő fő fordulópontot határoztak már meg, ideértve a grönlandi jégtakarót, az alpesi gleccsereket, az elsivatagosodott területeket és a korallzátonyokat. Ezek a fordulópontok olyan eseményeket jelezhetnek, ahonnan nincs visszaút – azt a pontot, ahol az önerősítő folyamatok beindulnak, egy környezeti összeomlást kockáztatva.

A zátonyokat alkotó korallak, a cápák és a cápafélék majdnem egyharmadát, illetve a tengeri emlősök több mint egyharmadát kipusztulás fenyegeti.

A biológiai sokféleség csökkenése a konfliktusok és a migráció egyik fő oka, és létfontosságú kérdés valamennyi társadalom számára. Emellett nagyon rossz hír a vállalkozásoknak. A Világgazdasági Fórum éves globális kockázatjelentése szerint a természeti tőke alkotóelemei, mint például a levegő, a víz, a talaj és a biodiverzitás a legvalószínűbb és legnagyobb hatással bíró kockázatok között vannak, amelyek veszélyeztetik a gazdaságot és a társadalmat.

Paul Ehrlich amerikai biológus a fajok számának csökkenését egyszer a repülőgép szárnyán található szegecsek véletlenszerűen történő eltávolításának hasonlatával érzékeltette. Lehet, hogy a repülőgép egy ideig tovább repül, de egy bizonyos pont elérésekor katasztrofális meghibásodás következik be.

DE – még mindig van remény! Még van időnk visszafordítani a biodiverzitás csökkenésének folyamatát és az éghajlatváltozást kezelhető szinten tartani – feltéve, hogy gyorsan és jelentős erőbevetéssel cselekszünk! Az idő jelenti a legnagyobb kihívást. Az IPCC legfrissebb különjelentése szerint a következő 10 év döntő fontosságú lesz.

Linkek

A Világgazdasági Fórum éves globális kockázatjelentése 2020:

<https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2020>

Európa környezete — helyzetkép és kilátások 2020-ban (SOER), Európai Környezetvédelmi Ügynökség:

<https://www.eea.europa.eu/publications/soer-2020>

De tényleg számít?

- ✘ Az 1970-es évek óta az emberiség több erőforrást használ fel, mint amennyit a Föld képes előállítani
- ✘ Most a Föld méretének 1,6-szorosára lenne ahhoz szükség, hogy megfeleljen azoknak a követelményeknek, amelyeket évente a természettel szemben támasztunk
- ✘ A partok élőhelyeinek és védelmének elvesztése miatt már most mintegy 300 millió embert érint az árvizek és hurrikánok megnövekedett kockázata

A természetre gyakorolt kollektív hatásunk példa nélküli a bolygó történetében. Az ember jelenléte mostanra nagymértékben megváltoztatta a szárazföldi környezetet háromnegyedét és a tengeri környezetet kétharmadát. 2019-ben július 29-én volt a földi túlfogyasztás napja – az a nap, amelyen több erőforrást használtunk fel, mint amennyit a Föld egy év alatt képes újratermelni.

Jelenleg a világ földterületének több mint egyharmadát, az édesvízi forrásoknak pedig közel háromnegyedét növény- vagy állattenyésztésre fordítják.

A biológiai sokféleség csökkenése azt jelenti, hogy csökkennek az olyan jövőbeli lehetőségek is, mint például az új gyógyszerek kifejlesztésének a lehetősége. A rák kezelésére szolgáló gyógyszerek körülbelül 70%-a természetes vagy olyan szintetikus szer, amelyet a természet ihletett, és 4 milliárd ember elsősorban természetes gyógyszerekre támaszkodik. A biológiai sokféleség csökkenése számtalan gyógyszer elvesztését jelenti még azelőtt, hogy felfedeznék őket – ez az emberiség számára helyrehozhatatlan veszteség.

Az egyén szintjén is számít. A természet számos megelőző és helyreállító hatást gyakorol az egészségre. A természettel való rendszeres érintkezés csökkentheti a stresszt és elősegítheti a fizikai aktivitást, pozitív hatással lehet a hangulatra, a koncentrációra és az egészségre, valamint csökkentheti az inaktív életmóddal kapcsolatos kockázatokat. A CBD és a WHO legfrissebb jelentései megerősítik, hogy az egészséges ökoszisztémák kulcsfontosságúak a betegségek megelőzésében, és a költséghatékony egészségügyi ellátás alappilléreiként kellene tekinteni rájuk.

Még az európai mezőgazdasági rendszer is a biológiai sokféleség csökkenésének fő mozgatóerejévé vált. A növényvédő szerek és műtrágyák széles körű használata, a talajerózió és a vegyes állományú erdők monokultúrás ültetvényekkel történő felváltása mind negatív hatással van az európai ökoszisztémákra. A talaj minőségének romlásával a termőképessége csökken, több kémiai anyagot igényel és veszít a víz- és szénmegtartási képességéből. Ez viszont gyakoribbá és intenzívebbé teszi az áradásokat, és hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátásához.

Az élelmiszerrendszer által a vízre, az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre gyakorolt nyomáson túl a világon előállított összes élelmiszer nagyjából egyharmadát elpazaroljuk. Ez mintegy 1,3 milliárd tonnát jelent évente. Az EU-ban hozzávetőlegesen az élelmiszerek egyötöde elvész vagy elpazarlódik. Ez 88 millió tonna élelmiszernek felel meg, 143 milliárd euró értékben.

Linkek:

Biológiai sokféleség és egészség: <https://www.cbd.int/health/stateofknowledge/>

A túlfogyasztás napja: <https://www.overshootday.org/>

Miért csökken a biológiai sokféleség?

- ✘ Az élőhelyek csökkenése, a túlzott kitermelés, az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés és az invazív fajok behatolása mind hozzájárulnak a biológiai sokféleség csökkenéséhez
- ✘ De a kiváltó ok a fenntarthatatlan emberi tevékenységek sorozata
- ✘ Az új erőforrások iránti igényünk erdőirtásokhoz, a földhasználat megváltoztatásához és a természetes élőhelyek pusztításához vezet a világ minden részén

Az éghajlati és ökológiai válság fő oka a fenntarthatatlan termelési és fogyasztási minták sora. Egy olyan gazdasági modell halmozott hatása, amelyben az újrafelhasználás vagy újrahasznosítás helyett a termékeket megtervezünk, gyártjuk, felhasználjuk, majd eldobjuk, bizony nem kívánt mellékhatásokkal járt.

A Nemzetközi Erőforrás Testület szerint a nyersanyagok, az üzemanyagok és az élelmiszerek kitermelése és feldolgozása okozza a biológiai sokféleség csökkenésének 90%-át, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának felét.

Fogyasztásközpontú gazdasági modellünk gyakorta azt jelenti, hogy a politikai ciklusok, valamint a pénzügyi és közintézmények a rövid távú kérdésekre összpontosítanak, figyelmen kívül hagyva a hosszú távon és szélesebb körben megjelenő következményeket.

Az éghajlatváltozás már most hatással van a biológiai sokféleség csökkenésére, és kölcsönhatásban állva más mozgatóerőkkel még rosszabbá teszi őket. A jövőben valószínűleg növelni fogja a biológiai sokféleség csökkenése mögött álló egyéb okok hatásait is. Ezek a hatások még hangsúlyosabbá válnak majd a hőmérséklet további emelkedésével.

Európában a biodiverzitás csökkenésének elsődleges oka a földhasználat megváltozása. A mezőgazdasági és erdészeti gyakorlatok intenzívebbé váltak, miközben több kémiai adalékanyag felhasználására került sor, ezáltal kevesebb hely maradt a megművelt területek között, és így kevesebb növényfajtát természetek. A változatosság hiánya például azt jelenti, hogy sokkal kevesebb a rovar, és következképpen kevesebb a madár is. Egy másik tényezőt jelentenek a termeléshez nyújtott támogatások, amelyek a mennyiséget a minőség és a változatosság elé helyezik.

A városok és a városi területek is óriási mértékben terjeszkedtek, és az ily módon lefoglalt területek elvesztésével kevesebb hely maradt a természetnek. És mivel a mezőgazdasági területek és a városok fejlődése nem hagy helyet a természetnek, ez a biológiai sokféleség csökkenését idézi elő. Sok polgár és üzleti vállalkozás nincs tisztában vele, milyen nagy mértékben függ a társadalom a biodiverzitástól. De a GDP-nek a gazdasági fejlődés fő mérőszökeként való használatával sem nyerhető teljes kép arról, miként hatunk a környezetre.

Linkek:

<https://sdg.iisd.org/news/global-outlook-highlights-resource-extraction-as-main-cause-of-climate-change-biodiversity-loss/>

https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/27518/GRO_2019_SPM_EN.pdf?sequence=1&isAllowed

Mesélj többet az éghajlatváltozáshoz fűződő kapcsolatról!

- ✘ A hatások szempontjából a biológiai sokféleség globális válsága ugyanolyan rossz, mint az éghajlatváltozás
- ✘ A biológiai sokféleség csökkenése és a klímaválság nemcsak összekapcsolódnak, hanem súlyosbítják is a másik által okozott problémákat
- ✘ A biodiverzitás védelme és az ökoszisztémák helyreállítása azonban kiváló eszköz a klímaváltozás hatásainak leküzdésére

Az éghajlatváltozásnak katasztrofálisan rossz hatása van. Az ESPAS által az európai intézmények számára készített intézményközi tanulmány szavait idézve az éghajlattal kapcsolatos döntések nemcsak gazdaságaink és társadalmaink jövőjét, hanem valójában az egész emberi faj jövőjét meghatározzák.

De ami még rosszabb, a klímaválság erős hatást gyakorol a biológiai sokféleségre. Az emberi jólétre gyakorolt hatása mellett **az éghajlatváltozás törekennyé teszi az ökoszisztémákat** és fokozza a biológiai sokféleség csökkenését kiváltó egyéb erőket, ideértve az élőhelyek csökkenését és a feldarabolódását, a környezetszennyezést, a túlzott kitermelést és az invazív fajok behatolását.

Az éghajlatváltozás már most drasztikus változásokat okoz a sarkvidékeken és a tengereken, erősíti a futótüzeket; a hőmérséklet emelkedése a vadvilág szenvedését hozza magával, amikor megváltoznak a sarki élőhelyek és kontinensek lángolnak. Tengereink a föld felesleges hőjének több mint 90%-át elnyelik, ám melegedésükkel egy időben egyre kevésbé jelentenek barátságos közeget a tengeri élet számára és több szén-dioxidot bocsátanak ki a légkörbe. A füves területek és a szavannák a hőmérséklet növekedésének következtében gyorsabban pusztulnak, tűnnek el és válnak sivataggá, mint a bolygó bármely más élőhelye.

Ugyanakkor a biológiai sokféleség csökkenése negatív hatással van az éghajlatra is. Az ökoszisztémák ahelyett, hogy eltárolnák a szén a talajban és a biomasszában, visszajuttatják a légkörbe. Az erdőirtás növeli a szén-dioxid mennyiségét a légkörben, ami a biológiai sokféleség további csökkenését okozza.

A biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás tehát összekapcsolódik, és kölcsönösen függ egymástól. Nem lehet a biodiverzitás csökkenésével foglalkozni anélkül, hogy ne foglalkoznánk az éghajlatváltozással, viszont az éghajlatváltozással csak úgy tudunk szembenézni, ha egyidejűleg a biodiverzitás csökkenése ellen is küzdünk.

De biztató lehet, hogy a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák megőrzése és helyreállítása döntő mértékben hozzájárulhat a klímaváltozás hatásainak kezeléséhez – olyannyira, hogy az éghajlatváltozás hatásait enyhítő célkitűzéseink 30%-át elérhetjük a természetben alapuló megoldásokkal, például az erdők, talajok és vizes élőhelyek helyreállításával. A viselkedésben és a fogyasztási szokásokban, mint például a túlzott húsfogyasztás, történő változás tovább csökkentené a biológiai sokféleségre és az éghajlatváltozásra nehezedő nyomást.

“Globális trendek 2030-ig” (ESPAS 2019)

https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/ESPAS_Report2019.pdf

Az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése olyan, mint egy érme két oldala:

https://wwf.panda.org/our_work/climate_and_energy/climate_nature_future_report/

Tudnak erről az emberek?

A biológiai sokféleség fontossága még mindig nem ismert széles körben, de a helyzet javul

Az olyan tanulmányok, mint az IPBES 2019 májusában elfogadott biodiverzitásról és ökoszisztéma-szolgáltatásokról szóló globális értékelése, valamint a Kék Bolygóhoz hasonló televíziós műsorok segítik megteremteni az egyensúlyt.

Egy 2019 májusában közzétett Eurobarométer-felmérésben, amely az összes tagállamot érintve több mint 27 000 ember bevonásával készült, a válaszadók 95%-a egyetértett abban, hogy kötelességünk vigyázni a természetre, illetve a természet védelme elengedhetetlen az éghajlatváltozás kihívásaival való megküzdéshez. Körülbelül 93%-uk egyetértett abban, hogy egészségünk és jólétünk a természeten és a biológiai sokféleségen alapul. Egyre több polgár ismeri föl, hogy a természet és az ökoszisztémák milyen pozitív szerepet töltenek be, ha az egészségről, az élelmiszer-biztonságról, az éghajlatváltozás csökkentéséről és a hozzá való alkalmazkodásról, valamint más előnyös folyamatokról van szó.

Miközben a biodiverzitás ügye egyre nagyobb lendületet kap a különböző szereplők között, legyenek azok vállalkozások, különböző kormányzati szintek vagy polgári személyek, még nem mindenki osztja azt a nézetet, hogy sürgősen foglalkozni kell a biológiai sokféleség csökkenésének közvetlen és közvetett okaival.

Az Eurobarometerre mutató link:

<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2194>

IPBES-jelentés: <https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

Hogyan állíthatjuk meg ezt a csökkenést?

- ✘ Drasztikusan csökkentenünk kell a szén-dioxid-kibocsátást és bővítenünk kell az alkalmazható megoldások körét
- ✘ Egy ambiciózus globális megállapodásra van szükségünk a következő évben Kínában megrendezésre kerülő CBD COP 15 konferencián, amelynek célja a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása – ahogyan azt az Európai Zöld Megállapodás is tartalmazza
- ✘ A 2020 utáni globális biodiverzitás-keretnek a természetet a gyógyulás felé vezető irányba kell állítania, gyors és mélyreható változással

A tudósok szerint a következő 10 év döntő jelentőségű lesz. Komoly változásokra van szükség az életmódunkban és az üzleti gondolkodásunkban, ideértve az energiarendszereket, a földhasználat módját, az épületeket, a városokat, a közlekedést és az élelmiszereket. 2030-ra meg kell közelítenünk a talajromlási semlegességet, legkésőbb 2050-re pedig a szénkibocsátási semlegességet. Az EU válasza erre a válságra az Európai Zöld Megállapodás.

Sok megoldás létezik már, de szélesebb körben és jóval nagyobb mértékben kell élni velük. Minél hamarabb be kell vezetnünk őket, tisztább energiaforrásokat kell használnunk, be kell szüntetnünk az erdőirtást, jobban kell gondoskodnunk a talajról és át kell állnunk a fenntartható mezőgazdaságra.

Le kell csökkentenünk a szén-dioxid-kibocsátást, és el kell kezdenünk a szén-dioxid eltávolítását a légkörből. A növények és a planktonok által végzett fotoszintézis a jelenlegi legjobb szén-dioxid-eltávolítási technológiánk, tehát meg kell védenünk és helyre kell állítanunk az ökoszisztémákat, és meg kell állítanunk a hanyatlásukat. És szükségünk van egy olyan átmenetre, amelyből senki sem marad ki, hogy elkerüljük azt a helyzetet, amikor az emberek jobban félnek a javasolt intézkedésektől, mint az éghajlatváltozás következményeitől.

Annak érdekében, hogy Kínában vezető szerepet tölthessen be, Európának meg kell győznie a partnereit arról, hogy már lépéseket tett a biodiverzitás ügyében otthon és külföldön egyaránt.

El kell érünk, hogy valamennyi szintű politikai döntésnél figyelembe vegyék a biológiai sokféleséget, a gazdálkodástól és a mezőgazdaságtól kezdve a nemzeti energia- és közlekedési tervekig. Civilizációnk és gazdaságunk átalakítása egy fenntarthatóbb modellre sokkal szorosabb együttgondolkodást igényel és egy átfogóbb megközelítést a szociálpolitikában.

A vállalkozások kezdik felismerni, hogy az élelmiszer, a rostok és az építőanyagok tekintetében a természet erőforrásaitól függenek. Az ökoszisztémák beporozzák a növényeket, megszűrik a vizet, segítenek a hulladékok lebontásában és szabályozzák az éghajlatot. A természet elvesztése azonnali költségként jelentkezik a vállalkozások számára, ha a működési kockázatokra, az ellátás folytonosságára és a felelősségi kockázatokra gondolunk, vagy az olyan kockázatra, amely a cég hírnevét, piaci részesedését és pénzügyeit érinti.

A vezető vállalatok felismerik ezeket a kockázatokat, de ez még nem jelent meg a főáramú gondolkodásban, ahol gyakran keveset tudnak arról, az üzleti modellek és a nyersanyagok beszerzése miként függenek a természettől és a biológiai sokféleségtől. A politikának olyan kereteket kell biztosítania, amely lehetővé teszi a vállalatok számára a biológiai sokféleség megőrzését és fenntartható használatát támogató fogyasztási és termelési modellek elfogadását. A biodiverzitás-barát megközelítés szimpátiát vált ki az ügyfeleknél, új reklámlehetőségeket teremtve mindenki számára.

Linkek:

Az Európai Zöld Megállapodás:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

<https://www.newscientist.com/article/2201697-destruction-of-nature-is-as-big-a-threat-to-humanity-as-climate-change/#ixzz67LcfLAVb>

Vannak követésre méltó, jó példák?

Ma már sok vállalat felismeri, hogy mennyire fontos felbecsülnie, értékelnie és számításba vennie a természeti tőkére és az ökoszisztémák szolgáltatásaira gyakorolt hatását, illetve milyen mértékben és hogyan függ tőlük. Megértik, hogy ez hogyan segítheti őket a pénzügyi kockázatok felmérésében, ugyanakkor egy átfogó fenntarthatósági mutatót is biztosít számukra a 21. századra vonatkozóan.

A vállalkozásokra gyakorolt jó hatások között szerepel

- ✘ az üzleti modellek hosszú távú életképessége
- ✘ költségmegtakarítás
- ✘ a működési hatékonyság növekedése
- ✘ megnövekedett piaci részesedés
- ✘ hozzáférés új piacokhoz, termékekhez és szolgáltatásokhoz
- ✘ kiszámítható és stabil ellátási láncok és
- ✘ jobb kapcsolatok az érdekelt felekkel és az ügyfelekkel.

A nagyvállalatok aktívan részt vesznek a természetalapú megoldásokkal foglalkozó koalícióban, amely a 2019. évi New York-i klímaügyi csúcstalálkozón jött létre.

Az európai pénzügyek meghatározó szereplői módszertant fejlesztenek ki hatásaik portfólió szintjén történő mérésére. Az üzleti és biodiverzitási platform számos esettanulmányt tartalmaz Európából:

https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

Sok jó példa létezik a környezetvédelmi politikai döntéshozók számára. A célzott megőrzési intézkedések gyakran bizonyultak eredményesnek Európában. Például az ibériai hiúz visszatért a kipusztulás széléről (számuk 52 egyedről 327-re nőtt 2002 és 2014 között), és szintén Spanyolországban a parlagi sas közel 30 párra zsugorodott állománya (1970-es évek) több mint 300 párra növekedett 2011-re – mindkét program az EU LIFE Alaphoz kötődik. 1992 óta az EU LIFE alapja több mint 3 milliárd euróval járult hozzá a természetvédelmi projektekhez Európában.

További példák a Natura 2000 díjak oldalán:

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm

További példák a LIFE programról <https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

További példák a folyamatban lévő természetalapú megoldásokra Európa-szerte: <https://oppla.eu/nbs/case-studies>; illetve a világ minden tájáról: <https://nature4climate.org/nbs-case-studies/>

Mit tesz Európa a probléma megoldása érdekében?

- ✘ Az Európai Zöld Megállapodás előkészíti a terepet a szükséges ambiciózus menetrend számára
- ✘ Európa vezeti azt a kampányt, amelynek célja ebben egy ambiciózus megállapodás létrehozatala Kínában következő évben
- ✘ Új európai stratégia került elfogadásra a biológiai sokféleség csökkenése elleni fellépés jegyében
- ✘ Az EU az egyik legnagyobb támogatója és adományozója a biológiai sokféleség megóvására irányuló projekteknek szerte a világon

A föld feletti és alatti biológiai sokféleség csökkenésének megállítására irányuló európai erőfeszítések között szerepel egy 2020-ig szóló biodiverzitási stratégia (Életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia); **egy 2017. évi cselekvési terv** a végrehajtás javítása érdekében (Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért); valamint olyan hathatós jogszabályok, mint a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv, a víz-keretirányelv, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv és a védett területek Natura 2000 hálózata.

Habár eddig csak korlátozott mértékben értünk el sikereket a biológiai sokféleség csökkenésének megállításában, a helyzetnek meg kell változnia egy új stratégia elfogadásával.

A következő, biológiai sokféleségről szóló stratégia ambiciózus és reális kötelezettségvállalásokat fog tartalmazni. Kulcsfontosságú elemei a természetvédelem fokozása, egy eltökélt természet-helyreállítási terv az egészséges ökoszisztémák helyreállítása érdekében, valamint az átalakító változások ösztönzését lehetővé tevő keret. A cél az ökoszisztémák és szolgáltatásaik integrációjának ösztönzése az összes gazdasági tevékenységbe, összhangban a „ne árts” elvével a biodiverzitás és az éghajlat tekintetében.

Európa arra törekszik, hogy a világ vezetői elfogadjanak egy ambiciózus, globális biodiverzitási keretet, melynek célja a biológiai sokféleség megóvása. Ez egyenértékű lesz a Párizsban elfogadott 1,5 °C-ot kitűző megállapodással. A Biológiai Sokféleség Egyezmény ezen 15. ülése (CBD COP 15) áttekinti a világ jelenlegi biodiverzitási célkitűzései felé tett előrehaladást és emeli a következő tíz évre vonatkozó törekvések szintjét.

Az átfogó célkitűzést támogatni fogják a feladatok megvalósítására irányuló nemzeti kötelezettségvállalások, a stratégia nyomon követésének és felülvizsgálatának jól felépített mechanizmusa, valamint a finanszírozás és a kapacitásépítés megfelelő lépései. A megállapodásnak ambiciózus és mérhető célkitűzéseket is tartalmaznia kell, melyek a biodiverzitás állapotára, csökkenésének okaira, valamint a legfontosabb segítő tényezőkre vonatkoznak, mint például a finanszírozás és a mélyebb ismeretek.

Hazai szinten, az új zöld megállapodás részeként Európa elkötelezi magát az új biodiverzitási stratégia három fő pontja mellett, melyek a következők: a biodiverzitás védelme a jövőbeli káros hatásoktól, a már megtörtént károk helyreállítása, valamint annak biztosítása, hogy a biodiverzitás központi tényező legyen a politika összes idevágó területén.

Nemzetközi szinten az EU a biológiai sokféleség védelmének és a természeti erőforrások fenntartható felhasználásának egyik legfőbb támogatója. Évente több mint 350 millió eurót fordít a fejlődő országok biológiai sokféleségének támogatására egyrészt a biológiai sokféleségre összpontosító programokon keresztül, másrészt a biodiverzitás ügyét más területekre beemelő programok révén. Például 2018-ban az EU 66 védett területet finanszírozott Afrika szubszaharai térségének 27 országában.

Európának régóta kitűzött célja, hogy legkésőbb 2030-ig megállítsa a világ erdővel borított területeinek csökkenését, és 2020-ig 50%-kal csökkentse a trópusi erdőirtást. Az EU valamennyi szabadkereskedelmi megállapodásában megtalálhatók a kereskedelmet és a fenntartható fejlődést tárgyaló fejezetek. Ezek a környezetvédelemről, az éghajlatváltozásról, a biológiai sokféleségről és az erdőkről szóló rendelkezéseket és többek között egy olyan kikötést tartalmaznak, amely a Párizsi Megállapodáshoz és a Biológiai Sokféleség Egyezményhez hasonló vállalások hatékony végrehajtását biztosítja.

Linkek:

Az európai zöld megállapodás:

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Az EU biodiverzitási stratégiája:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52011DC0244>

[The Natura 2000 network – https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm](https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm)

[EU nature legislation – https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/index_en.htm](https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/index_en.htm)

Az EU cselekvési terve:

https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

Néhány európai fejlesztési terv: https://ec.europa.eu/europeaid/projects-ground_en

Mit tehetek én személyesen?

- ✘ Beszélj a biológiai sokféleség csökkenéséről!
- ✘ Figyelj arra, hogyan használod fel az erőforrásokat!
- ✘ Csatlakozz egy kampányhoz, hogy tájékozottabb legyél, és segíts terjeszteni ezeket a gondolatokat!

Ne ess kétségbe – cselekedj! Ha a kis dolgokkal kezded, akkor könnyebben jutsz el a nagyobb lépések megtételéhez. Először beszélj el ezekről a problémákról családdal és a barátaiddal. Hozd fel a témát a munkahelyeden és az iskolában. Kutatók kimutatták, hogy kevés elkötelezett és békés ember is elegendő jelentős társadalmi változások eléréséhez – néha csupán 3,5% is elég!

Helyezz nyomást a politikai döntéshozókra – a levelek és e-mailek figyelemre méltó hatást érhetnek el.

Rengeteg lehetőség van. Kezdd azzal, hogy elgondolkozol a saját karbonlábnyomodról és arról, hogy hogyan csökkenthetnéd – az otthonod hőszigetelésével, az energiaellátás átgondolásával, vagy azzal, hogy előnyben részesíted a fenntartható közlekedési formákat. Gondolkodj el azon, hogy milyen ruhákat vásárolsz, melyikre van valóban szükséged, vagy hogy feltétlenül újnak kell-e lennie. Gondolkodj el a nyaralási szokásaidon – lehet, hogy inkább több időt töltenél el egy helyen, és nem egy kevés időt több helyen. És gondolkodj el a pénzeden – vajon a bankod környezetvédelmi szempontból felelős módon használja a befektetéseidet?

Keress azokat a termékeket és szolgáltatásokat, amelyeket az EU öko címkéjével láttak el: a környezetvédelmi kiválóság jelképével, amelyet azoknak a termékeknek és szolgáltatásoknak ítélnak oda, amelyek teljes életciklusuk során megfelelnek a magas környezetvédelmi előírásoknak.

Ha élelmiszert vásárolsz, próbáld előnyben részesíteni a helyben termelt és az idénynek megfelelő termékeket. Így csökkentheted a szállítással és tárolással járó rejtett szén-dioxid-kibocsátást. És ha tudsz, vásárolj bioélelmiszert – a bioélelmiszerek kevesebb növényvédő szert tartalmaznak, általában frissebbek, mivel helyi forrásokból származnak, és kedvezőbbek a környezet számára, mivel a biogazdaságok természetüknél fogva fenntarthatóbbak. És fontold meg a kevesebb hús fogyasztását – a kiegyensúlyozott étrend sokkal kedvezőbb a környezetre nézve.

Gondold át a fogyasztási szokásaidat. A biológiai sokféleség csökkenése leginkább az érintetlen erőforrások iránti igényünkre vezethető vissza, mint például a fa és a textil. Te is része vagy a problémának? Ha támogatod a négy „r”-t – refuse, reduce, repair, recycle (visszautasít, csökkent, javít, újrahasznosít) –, akkor már te is segítesz a biodiverzitás csökkenése elleni küzdelemben.

Linkek:

https://ec.europa.eu/clima/citizens/tips_en

https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/brochures/biodiversity_tips/en.pdf

Az UNEP kampánya a fenntartható életvitelről:

<https://medium.com/disruptive-design/introducing-the-anatomy-of-action-a-unep-x-unschool-collaboration-to-activate-sustainable-986f2ec847e0>

